

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică numiri și imunități

A M E N D A M E N T

la proiectul de lege nr.381/24 pentru modificarea unor acte normative
(*combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia*)

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996, se prezintă următorul amendament la proiectul de lege nr.381/24 pentru modificarea unor acte normative.

I. Se exclude propunerea de completarea Codului contravențional cu art. 70⁴ – Dezinformarea online.

II. Se exclude propunerea de modificarea alineatului (3) a art. 52 din Codului contravențional.

III. La articolul 51¹ cod contravențional din proiectul de lege, după cuvântul ”electivă” se completează cu textul ”sau în vederea inițierii referendumului”.

IV. Modificarea art. 27 alineatul 3) lit. b) și c) din Legea privind activitatea specială de investigații de expus în următoarea redacție:

”b) relevarea și prevenirea fraudelor electorale sau interferențele ilegale în procesul electoral;

c) relevarea și prevenirea criminalității organizate, actele de corupție, conexe corupției, spălării banilor și finanțării terorismului.”

V. La art. 14 alin.(1) din Legea nr. 179/2023 sintagma „prevăzute la art.9 alin.(1) pct.2)” se exclude.

VI. La articolul 138¹ alineatul (2) și articolul 138³ alineatul (2) din Codul de procedură penală cifrele ”346” se modifică cu cifrele ”346¹”.

VII. Articolul 270² alineatul (1) p. 2) din Codul de procedură penală, cifra ”346” se modifică cu cifra ”346¹”

VIII. La propunerea de modificare a articolului 55 alineatul (1) din Codul penal, cifra ”181¹” iar alineatul se completează după cifra ”314,” cu cifra ”324 alin. (1),”.

IX. La art. VII din proiect, referitor la modificarea **Codului electoral al Republicii Moldova nr.325/2022**, se completează cu noi puncte care vor avea următorul cuprins:

1. La articolul 16 alin. (2) lit. d), sintagma „ cu funcție de răspundere” se substituie cu cuvintele „funcții publice”;

2. La art. 35:

- alin. (4) lit. b) va avea următorul cuprins:

„b) doi membri sunt desemnați de către consiliul local de nivelul al doilea în a cărui rază teritorială se află consiliul electoral de circumscripție respectiv, cu excepția consiliului pentru secțiile de votare din străinătate și consiliului pentru secțiile de votare pentru localitățile din stânga Nistrului;”;

- alin. (8) va avea următorul cuprins:

„(8) În cazul în care partidele politice nu prezintă candidaturile lor în componența consiliului electoral de circumscripție cel târziu cu 5 zile înainte de expirarea termenului de constituire a acestuia, numărul necesar de candidaturi se completează de către consiliile locale. Dacă acestea nu prezintă candidaturi, precum și în cazul în care, după prezentarea candidaturilor de către toți subiecții cu acest drept, numărul acestora nu este suficient sau componența consiliului electoral de circumscripție constituie un număr par, locurile rămase sunt completate de Comisia Electorală Centrală din numărul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali. În cazul în care entitățile specificate la alin. 12¹ și 13¹ nu prezintă candidaturile lor în componența consiliilor electorale respective sau dacă, după prezentarea candidaturilor de către toți subiecții cu acest drept, numărul acestora nu este suficient sau componența consiliului electoral de circumscripție constituie un număr par, locurile rămase sunt completate de Comisia Electorală Centrală din numărul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali.”;

- articolul se completează cu două alineate noi 12¹ și 13¹ cu următorul cuprins:

” (12¹) Membrii consiliului electoral de circumscripție pentru secțiile de votare din străinătate sunt desemnați cu cel puțin 55 de zile înainte de ziua alegerilor, după cum urmează:

a) doi membri sunt desemnați de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral de circumscripție respectiv;

b) doi membri sunt desemnați de către Ministerul Afacerilor Externe;

c) câte un membru este desemnat de fiecare partid politic reprezentat în Parlament.”

” (13¹) Membrii consiliului electoral de circumscripție pentru secțiile de votare pentru localitățile din stânga Nistrului sunt desemnați cu cel puțin 55 de zile înainte de ziua alegerilor, după cum urmează:

a) doi membri sunt desemnați de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral de circumscripție respectiv;

b) doi membri sunt desemnați de către Biroul politici de reintegrare;

c) câte un membru este desemnat de fiecare partid politic reprezentat în Parlament.”.

3. Modificările propuse la Codul electoral articolul 54 alin. (6) litera f) din proiectul de lege se exclud.

4. La art.102:

- alineatul (2) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute la scrutinul în care este înregistrat în calitate de concurent electoral;”

- alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice, inclusiv constituate ale blocurilor electorale, înregistrate în calitate de concurenți electorali ca sancțiune complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute la scrutinul în care sunt înregistrate pentru o perioadă de la 6 luni până la 4 ani doar în cazul aplicării repetate a oricărei sancțiuni prevăzute de art.102 alin. (2) în cursul unei perioade electorale pentru încălcări privind finanțarea grupurilor de inițiativă și/sau a campaniei electorale. Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice, inclusiv constituate ale blocurilor electorale înregistrate în calitate de concurenți electorali ca sancțiune complementară prevăzută la art. 102 alin. (2) lit. c) privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 2 luni până la un an, doar după aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 102 alin. (2) lit. c¹).”

X. La art. 26 alin. (4) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 170-175 art. 492), se exclude al doilea enunț.

Art. 26 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 170-175 art. 492), se va completa cu un nou alineat cu nr. (4¹) care va avea următorul conținut:

„(4¹) În cadrul controlului, Centrul poate decide suspendarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, pînă la emiterea unei decizii finale pe caz, când prelucrarea datelor cu caracter personal ar putea genera riscuri la adresa drepturilor și libertăților fundamentale ale unui număr considerabil de subiecți de date, ținând cont de natura, contextul, domeniul de aplicare, scopurile prelucrării, precum și de amploarea și frecvența prelucrării. Deciziile emise în condițiile prezentului alineat pot fi contestate în instanța de judecată.”

XI. În cuprinsul legii nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste, în proiectul de lege și în amendamentele depuse ulterior, sintagma „asociație obștească” la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „organizația necomercială” la forma gramaticală corespunzătoare.

Argumentare:

Excluderea din amendament a propunerii de modificare a Codului contravențional cu art. 70⁴ are ca scop protejarea libertății de exprimare, ținând cont de opinia publică.

Excluderea modificărilor propuse la alineatului (3) art. 52 din Codul contravențional este ca urmare a propunerilor parvenite de la societatea civilă în cadrul consultărilor publice pe marginea acestui proiect de lege.

Completarea articolului 51¹ Cod contravențional din proiectul de lege se propune luînd în calcul avizul Guvernului în vederea concretizării unor aspecte.

Modificarea art. 27 alineatul 3) din Legea privind activitatea specială de investigații cu o nouă redacție a lit. b) și c) se face ca urmare a consultărilor publice pe acest proiect de lege, opiniilor formulate în grupul de lucru, în vederea includerii propunerilor din avizul anticorupție, inclusiv pentru a utiliza aceiași termeni care se conțin la art. 2) lit a) din lege.

Modificările la Legea nr. 179/2023 au ca scop includerea propunerii parvenite la acest proiect, pentru ca noile modificări la art. 9 alin 1 p. 1 să fie în concordanță cu prevederile de la art. 14 alin. (1) din lege.

Prin amendamentul I.Ch. 04/03-31 se propune completarea Codului penal cu o componentă nouă de infracțiune – Conducerea sau organizarea activității unei organizații extremiste ori participarea la aceasta – art. 346/1. În acest sens urmează a fi completate și

procedurile Codului de procedură penală care reglementează realizarea măsurilor speciale de investigații. Corespunzător, pentru a avea dreptul de a realiza interceptarea comunicărilor și monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare la investigarea infracțiunii menționate supra. Modificările la articolul 270² alineatul (1) p. 2) din Codul de procedură penală se fac pentru a exista la momentul intrării în vigoare a acestor prevederi competență materială a organului care să exercite urmărirea penală.

Anterior s-a propus excluderea din alin. (1) articolul 55 din Codul penal, a cifrei "181¹" pe motiv că infracțiunea de la art. 181¹ nu va face parte din categoria celor ușoare sau mai puțin grave. În cadrul consultărilor publice reprezentanții CNA pe marginea acestui proiect de lege au solicitat includerea la art. 55 al. 1) Cod penal cu includerea cifrei 324 alin. 1) pentru a exclude cazurile de încetarea urmăririi penale cu atragere la răspundere contravențională pe cazurile indicate la art. 324 alin. 1) CP.

Modificările la Codul electoral se prun în contextul avizului CEC aprobat prin hotărârea din 30.12.2024. Amendamentul a fost elaborat ca urmare a avizării proiectului, de către Comisia Electorală Centrală, în temeiul articolului 11 din Codul electoral, care a formulat propuneri de îmbunătățire a normei electorale conexe obiectului de reglementare a proiectului nr. 381 din 17.12. 2024.

Propunerea de completare a articolului 102 din Codul electoral cu lit. c1), care să prevadă posibilitatea lipirii de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute la scrutinul în care partidul este înregistrat în calitate de concurent electoral, este necesară pentru a întări principiul responsabilității și al corectitudinii financiare în procesul electoral.

Noua redacție a normei extinde sancțiunile aplicabile partidelor politice și blocurilor electorale, corelându-le cu performanțele obținute la scrutin, pentru a asigura o responsabilitate financiară mai mare. Introducerea unei perioade mai extinse de sancționare, de la 6 luni până la 4 ani, este dictată de gravitatea încălcărilor repetate în domeniul financiar-electoral și are scopul de a descuraja comportamentele de neglijare a legii. Corelarea cu sancțiunea prevăzută de art. 102 alin. (2) lit. c1) asigură o aplicare logică și proporțională, iar aceasta va încuraja respectarea normelor electorale, promovând o competiție electorală corectă și transparentă.

Totodată, în urma organizării și desfășurării alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional republican din anul 2024, de către autoritatea electorală au fost identificate o serie de disfuncționalități în cadrul normativ, considerând că este imperativ să fie modificate concomitent cu măsurile vizând combaterea fenomenului corupției electorale.

Includerea în componența consiliilor electorale pentru secțiile de votare din străinătate și pentru alegătorii din stânga Nistrului a persoanelor desemnate de către entitățile care au atribuție directă în procesul de organizare și coordonare a secțiilor de votare specifice are drept scop îmbunătățirea funcționalității acestor structuri. În acest sens, se propune modificarea alin. (4) și (8) ale art. 35 și completarea acestuia cu două alineate noi, (121) și (131) pentru a reglementa aspectele menționate.

Modificările la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal se propun în contextul obiecțiilor și propunerilor discutate în cadrul consultărilor publice la acest proiect de lege, avînd drept scop combaterea fenomenului colectării masive a datelor cu caracter personal și a copiilor de pe actele de identitate, precum și situațiile în care datele personale sunt colectate inițial în anumite pretinse scopuri, altele decât cele electorale, creînd circumstanțe pentru utilizarea acestor date în scheme frauduloase multiple, inclusiv cu tentă electorală în final. Acest fenomen a fost resimțit, în special, în cadrul alegerilor prezidențiale în Republica Moldova, desfășurate în toamna anului 2024. Pe parcursul ultimilor ani, în special în perioada 2023 - 2024, au luat amploare acțiunile de colectare, nemijlocit de la persoanele vizate, a datelor cu caracter personal și a copiilor de pe actele de identitate pentru diverse pretinse scopuri, cum ar fi: oferirea de ajutoare/compensații, susținerea realizării unor

proiecte sociale, la nivel local sau național, sau pentru diverse inițiative cetățenești, în fapt, creându-se circumstanțe pentru utilizarea acestor date în diferite scopuri frauduloase.

De menționat că, oferirea/transmiterea de copii de pe actele de identitate, precum și scrierea datelor din actele de identitate în diferite liste/documente de către cetățeni, poate genera utilizarea ilegală a acestora, în scopuri contrare celor declarate inițial de persoanele ce colectează asemenea date, în detrimentul cetățenilor. Or, în cazul în care se solicită oferirea copiilor de pe actele de identitate, precum și prezentarea datelor referitoare la: numele, prenumele, IDNP, adresa de domiciliu, datele cardului bancar, venitul, cuantumul pensiei etc. sub diferite pretexte de anumite persoane, cetățenii, de regulă, nu se încredințează de legalitatea colectării datelor solicitate, de onestitatea/credibilitatea persoanelor care le colectează și de riscurile utilizării ulterioare a acestor date. Modificările propuse vor consolida încrederea cetățenilor în instituțiile statului și în procesele democratice, prin crearea unui cadru solid care să asigure respectarea standardelor de legalitate, transparență și responsabilitate în colectarea și utilizarea datelor cu caracter personal.

Modificările la Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste se propun în contextul Legii 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale.

Deputat Igor Chiriac

